

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Budapesti 384. számú Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Simon Tamás ügyvéd által képviselt - idős II.rendű felperes neve jogutódjaként - I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű, - II.rendű felperes neve jogutódjaként - II.rendű felperes neve (u.o.) II. rendű és III.rendű felperes neve (u.o.) III. rendű felpereseknek - a Dr. Papp Katalin Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Papp Katalin ügyvéd által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe a Csuka Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Csuka Péter ügyvéd által képviselt alperesi beavatkozó neve (alperesi beavatkozó címe) az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Pest Megyei Bíróság 2011. február 8. napján kelt 25.P.21.979/2009/29. számú ítélete ellen a II-III. rendű felperesek részéről 30.sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg a II. rendű felperesnek további 400.000 (Négyszázezer) forintot és ennek 2004. május 12-től a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, míg a III. rendű felperesnek további 600.000 (Hatszázézer) forintot és ennek 2004. május 12-től a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A fellebbezési eljárási költségeiket a peres felek maguk viselik.

A le nem rótt 120.000 (Egyszázhuszezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítéletével az I-III. rendű felperesek édesanyja, ... 2004. május 12-én - az alperesi kórházban 2004. április 22. napjától végzett kezelésével összefüggésben - 61 éves korában bekövetkezett halálával kapcsolatban az I-III. rendű felpereseknek okozott kár megtérítésére kötelezte az alperest. Az elhunyt temetésével, valamint hagyatéka átadásával kapcsolatban 450.575 forint költség

merült fel. Az I-III. rendű felperesek a per folyamán veszítették el édesapjukat, a per korábbi I. rendű felperesét. Az I. és III. rendű felperesek édesanyjuk halála bekövetkeztekor 36 évesek voltak, a II. rendű felperes a káresemény bekövetkeztekor 39 éves volt, mindannyian külön háztartásban, külön családban éltek szüleiktől. Az I-III. rendű felperesek rokkantnyugdíjas édesanyja a tulajdonukat képező kertes családi házukban élt, ugyancsak nyugdíjas házastársával; vezette a háztartást, alkalmasszerűen vigyázott az unokáira, míg házastársa a kertet művelte, a ház körüli egyéb teendőket látta el. A II. rendű felperes heti rendszerességgel, a III. rendű felperes napi rendszerességgel tartotta a kapcsolatot szüleivel.

A I-III. rendű felperesek idősebb ... elhalálózását követően módosított kereseti kérelmükben kérték, hogy a bíróság kamataival együtt kötelezze az alperest az I. rendű felperes részére jogutódi minőségében 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, míg a II. és III. rendű felperesek részére személyenként - saját jogukon - 1.200.000 forint, jogutódként további 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére. Vagyoni kártérítési igényüket személyenként 150.190 forintban és kamataiban jelölték meg.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint az I-III. rendű felperesek által érvényesített nem vagyoni kártérítés mértéke - a kialakult bírói gyakorlatra figyelemmel - eltúlzott. Vitatta az I-III. rendű felperesek vagyoni kártérítési igényét is.

Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott felelősségbiztosító csatlakozott az alperes álláspontjához.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy az I-III. rendű felpereseknek fizessen meg személyenként 800.000 forint nem vagyoni, és 150.190 forint vagyoni kártérítést; a nem vagyoni kártérítés után 2004. május 12. napjától, a vagyoni kártérítés után 2004. október 7. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamataival együtt. A keresetet ezt meghaladóan elutasította. Kötelezte az alperest, hogy - felhívásra - fizessen meg az állam javára 171.000 forint eljárási illetéket. Rendelkezése szerint a további 180.000 forint eljárási illetéket - az I-III. rendű felperesek személyes költségmentessége folytán - az állam viseli. Kötelezte az alperest, hogy - felhívásra - fizessen meg az államnak 70.000 forint szakértői díjat. Rendelkezése szerint a fennmaradó 141.563 forint szakértői díjat az állam viseli. Úgy rendelkezett: a peres felek a perrel felmerült ügyvédi munkadíjat maguk viselik.

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként úgy ítélte meg, hogy az alperesi egészségügyi intézmény ... epekő eltávolítása és azt követő beavatkozások során az epevezetékéből történő kő eltávolítás után elmulasztotta a szakmai protokoll alapján szükséges laboratóriumi vizsgálatok elvégzését, a beteg hőemelkedésének, korábbtól hátrányosan eltérő tüneteinek a kivizsgálását, az epekő eltávolítás szövödményei - közöttük a hasnyálmirigy gyulladás - megfelelő kizárását, és téves döntést hozott az alperes a beteg 2004. április 28-án történt

hazabocsátásakor is. A nem vagyoni kártérítési igény kapcsán értékelte, hogy a ... házaspár nyugdíjas éveit együtt, nagykorú gyermekeik, unokáik közelségében tervezte leélni, évtizedek óta állt fenn házasságuk. ... elhalálozását követően viszonylag rövid idő elteltével házastársa - a korábbi I. rendű felperes - is elhalálozott, amely önmagában alátámasztja a tovább élő férj helyzetének kiszolgáltatottságát, azt, hogy ilyen körülmények között kevésbé tudott megbirkózni az egyedülléttel, a háztartásvezetés gondjaival, továbbá azt, hogy gyermekei segítsége nyilvánvalóan nem pótolta a házastárs gondoskodását és jelenlétét. Az elsőfokú bíróság ezért az I-III. rendű felperesek mint jogutódok kereseti kérelmét túlnyomó részben alaposnak találta, a kár bekövetkeztekor fennálló értékviszonyok alapján felperesenként 800.000 forintban látta megállapíthatónak azt az összeget, amely alkalmas a házastárs elvesztéséből eredő - az I-III. rendű felperesek által jogutódként érvényesített - kár kompenzálására. A II-III. rendű felperesek által a saját jogukon igényelt nem vagyoni kártérítés kapcsán úgy foglalt állást, hogy a külön élő nagykorú gyermek ilyen tartalmú igényt saját nevében nem érvényesíthet, ugyanis a családban való éléshez fűződő jog sérelmére csupán az elhalttal valóban egy háztartásban élő hozzátartozó hivatkozhat. A II-III. rendű felpereseknek a pszichológus szakértő kirendelésével sem sikerült olyan többlettényállást bizonyítaniuk, amely egyértelművé tenné, hogy az anya elvesztéséből eredően olyan pszichés hátrány érte őket, amely az alperes által fizetendő nem vagyoni kártérítéssel lenne kompenzálható. Az elsőfokú bíróság az I-III. rendű felperesek által előterjesztett vagyoni kártérítési igényt elszámolható és indokolt költségnek tartotta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a II-III. rendű felperesek terjesztettek elő fellebbezést, annak megváltoztatásával kérték, hogy a Fővárosi Ítéltábla kötelezze az alperest a II-III. rendű felperesek részére - saját jogukon - személyenként 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére. Hivatkozásuk szerint a II-III. rendű felperesek édesanyjuk halálát különösen nagy veszteségként élték meg, pszichés elváltozásukat alátámasztotta az elsőfokú eljárásban kirendelt igazságügyi pszichológus szakvéleménye. Kiemelték: életvitelük, életminőségük megváltozását az elsőfokú eljárásban meghallgatott tanúk vallomása is igazolta. Érvelésük szerint a teljes családban éléshez fűződő jognak nem kötelező tartalmi eleme az együttélés, a nagykorú, különélő II-III. rendű felpereseknek is sérülhetett a teljes családban éléshez fűződő joga, amikor az alperes felróható magatartása miatt elveszítették családtagjukat.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Állítása szerint a II-III. rendű felperesek részére megítélt nem vagyoni kártérítés mértéke arányos az általuk elszenvedett sérelemmel.

Az alperesi beavatkozó fellebbezési ellenkérelme ugyancsak az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta: a II. rendű felperes vonatkozásában a szakértői vélemény azt rögzítette, hogy édesanyja elvesztése megviselte, de normál gyászt követően életvitelének folytatására képes volt, pszichiátriai kezelésére nincs szükség és a halálesetet követően sem volt,

tekintettel arra, hogy nincs kimutatható pszichés tünete, személyiség torzulása, amely az édesanyja halálával lenne összefüggésbe hozható. Utalt arra is: a szakvélemény szerint a III. rendű felperes pszichésen az átlagosnál sérülékenyebb személy, ugyanakkor a szakértői vizsgálat időpontjában fennálló hangulatzavara kialakulását nem közvetlenül az anya elvesztése okozta, hanem párkapcsolati problémája; az édesanyja halála számára ugyan érzelmi terhet jelenthetett, ám az egy hónapos táppénzt követően folytatni tudta életvitelét.

A II-III. rendű felperesek fellebbezése részben megalapozott.

A fellebbezés kizárólag a II-III. rendű felperesek saját jogán előterjesztett nem vagyoni kártérítés iránti igényét elutasító rendelkezést érintette. A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés korlátai között bírálta felül (Pp. 253. § (3) bekezdés), és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, az arra alapított ítéleti döntésével azonban a Fővárosi Ítéltábla a következők szerint nem értett egyet.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

A nem vagyoni kár megtérítésére ugyanazok a szabályok vonatkoznak, amelyeket a vagyoni károk esetén is alkalmazni kell, vagyis a kárt - a Ptk. 339. § (1) bekezdése és a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint - a károsultaknak megfelelően bizonyítaniuk kell.

A II-III. rendű felperesek helyesen hivatkoztak fellebbezésükben arra, hogy édesanyjuk elvesztésével sérült az egységes családban éléshez fűződő joguk, személyiségüket kár érte. Általánosságban elfogadható, hogy az édesanya elvesztése még a külön élő, nagykorú gyermek számára is súlyos érzelmi veszteséget jelent, az egységes családban éléshez fűződő személyiségi jog nem kizárólag tényleges együttélés esetén sérülhet, tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a II-III. rendű felperesek nem vagyoni kártérítési igényét elutasította.

Kétségtelen, hogy a személyiséget ért kár valójában megfizethetetlen, a nem vagyoni kártérítés elvi alapjait rögzítő 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban foglaltaknak megfelelően a polgári jogi védelem módja - a kártérítés - a sérelemhez képest valójában inadekvát, a kártérítési összeg meghatározásánál a bíróságok józanságának, mértéktartásának és elhivatottságának van szerepe.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése szerinti nem vagyoni kártérítés intézménye arra szolgál, hogy a károsultaknál a személyiségi jogi sérelem következtében bekövetkezett

hátrányt, életminőségükben beállt negatív irányú változást másnemű előny, pénz nyújtásával kísérelje meg kompenzálni. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása sosem egzakt módon, hanem mindig bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek figyelembevételével történhet, ezen belül figyelemmel kell lenni a károsultat ért nem vagyoni sérelem jellegére, súlyosságára, arra, hogy a károkozó magatartás folytán hogyan változtak a károsult életkörülményei. Összehasonlító adatként kell vizsgálni a kárkori ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által hasonló esetekben alkalmazott kártérítési összegek nagyságrendjét is.

A rendelkezésre álló adatokból megállapítható, hogy a II-III. rendű felperesek rendszeresen tartották a kapcsolatot a velük egy településen élő édesanyjukkal, aki részt vett a család életében, az unokák nevelésében. Nyilvánvaló, hogy a II-III. rendű felperesek édesanyjának - az alperes felróható magatartása következtében történt - elvesztése hátrányosan érintette a II-III. rendű felperesek életét. Az nem vitatható, hogy a II-III. rendű felpereseknél a káresemény óta kóros gyászreakció, betegségi szintű pszichés dekompenzáció, illetve személyiségtorzulás nem mutatható ki, ugyanakkor az elsőfokú eljárásban beszerzett pszichológus szakvéleményből az állapítható meg, hogy a III. rendű felperes pszichés sérülékenysége fokozódásához az édesanya elvesztéséből adódó részben feldolgozott pszichotrauma is hozzájárult.

Mérlegelve a II-III. rendű felperesek életkorát, az édesanyjuk pénzzel nem pótolható elvesztését, támogató jelenlétének felfoghatatlan hiányát, továbbá a tanúk vallomásából és a pszichológus szakértő véleményéből megállapíthatóan azt, hogy a káresemény milyen módon érintette további életvitelüket, személyiségfejlődésüket, a Fővárosi Ítéltábla - értékelve a kárkori ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által hasonló esetekben alkalmazott kártérítési összegek nagyságrendjét - a II. rendű felperest ért sérelemmel arányos nem vagyoni kártérítés összegét 400.000 forintban, míg a III. rendű felperest ért sérelemmel arányos nem vagyoni kártérítés mértékét - a káreseménnyel összefüggésben kialakult hátrányos pszichikai változásaira is figyelemmel - 600.000 forintban határozta meg, annak a káresemény bekövetkezésétől számított törvényes mértékű késedelemi kamatával együtt.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg az ezt meghaladó rendelkezések tekintetében azt helybenhagyta.

A II-III. rendű felperesek fellebbezése 50%-ban vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a értelmében a fellebbezési eljárásban is érvényesülő Pp. 81. § (1) bekezdés második mondata alapján úgy rendelkezett, hogy a felek maguk viselik az eljárással felmerült költségeiket. A fellebbezési eljárási illetékről szóló rendelkezés - a II-III. rendű felperesek teljes személyes költségmentességére, és az alperes illetékmentességére figyelemmel - a Pp. 81. §

(1) bekezdésén, az Itv. 46. § (1) bekezdésén, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésén és 14. §-án alapul.

Budapest, 2011. május 25.

Dr. Sághy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Varga Edit s.k.
bíró